

Web akadálymentességi kisokos 27. részének teljes szövegű átirata

A nyitóképen a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) neve és logója, valamint a „Web akadálymentességi kisokos – 27. rész: Tartalomszerkesztő munkatársak szerepe az akadálymentesség biztosításában” főcím, és az „Előadó: Szántai Károly, web akadálymentességi szakértő” szöveg látható. A videó alatt végig az előadó hangja hallható.

A következő képen „A hibák közel 50%-át tartalomszerkesztők okozhatják” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy nő lappal az ölében a földön ül.

Előadó: Az általános közvélekedéssel ellentétben a weboldalak akadálymentességének megalapozásáért és folyamatos fenntartásáért csak részben felelősek a webfejlesztők. Ők gyakran csak a weboldal vázát, funkcióit készítik el, míg a weboldal tartalmát olyan munkatársak töltik fel és frissítik, akik az informatikát nem feltétlenül hivatásszerűen űzik. A tartalomszerkesztő munkatársak felelősége óriási, hiszen kimutatható, hogy a weboldal akadálymentességi problémáinak közel 50%-át ők okozhatják.

A következő képen a „Szövegszerkesztés és formázás” szöveg olvasható. Mellette egy tartalomszerkesztő rendszer képernyőfotója látszik, amiben egy címsorból, bekezdésekből és linkekből álló szöveg van kinyitva. A szerkesztőfelület tetején a szövegszerkesztéssel kapcsolatos menük és vezérlőelemek látszanak.

Előadó: Jellemzően sok hibát lehet véteni a szöveges tartalmak szerkesztésében és formázásában. Nem mindegy például, hogy a tartalomszerkesztők hol, mikor és hogyan alkalmaznak címsorokat a szövegben. Ugyanis a címsorok nagyon fontos navigációs lehetőséget biztosítanak a képernyőolvasóval böngésző vak felhasználóknak, illetve segítséget adnak az olvasási nehézségekkel vagy

memórizavarokkal küzdő felhasználók számára is. Hasonlóan az sem mindegy, hogy hol, mikor és hogyan alkalmaznak listákat, felsorolásokat, és szövegkiemeléseket. A tartalomszerkesztők sokszor abban is szabad kezet kapnak, hogy a szöveget milyen betűszínnel és szövegigazítással formázzák. E két formázási lehetőségnek szintén lényeges akadálymentességi vonzatai vannak. A színeknél elsősorban a megfelelő kontraszt a fontos, illetve az, hogy önmagában a színezés soha ne hordozzon információt. A szövegigazítás pedig nagyban befolyásolhatja az olvashatóságot. A sorkizárt szöveg például komoly akadály lehet a diszlexiás felhasználóknak.

A következő képen a „Megfelelő szövegezésű linkek” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőfotója látszik, amin a „Rendezvényünkre az önkormányzat weboldalán jelentkezhet” mondat van. A mondatban „az önkormányzat weboldalán” szövegrész egy aláhúzott és kék színnel formázott link.

Előadó: A tartalomszerkesztők feladata a szövegen belüli linkek megfelelő szövegezése is. A linkek segítségével csak akkor tud kényelmesen navigálni egy felhasználó, ha nagyjából tudja, hogy a link hova viszi majd őt. Ebben a link szövege döntő fontosságú, hiszen elsődlegesen ez alapján tudja a felhasználó eldönteni, hogy érdekli-e őt a linkelt tartalom. A legjobb szövegezésű link az, amelyik önmagában elolvasva is értelmesen ismerteti a link célját. Sajnos azonban megfigyelhető, hogy a tartalomszerkesztők nagyon gyakran úgy fogalmazzák meg a linkszövegeket, hogy szinte csak a link létezésére, illetve annak kattintására hívják fel a figyelmet. Klasszikusan az „itt”, „ide”, „kattintson ide”, „tovább”, „részletek” szövegezésű linkek okozhatnak problémát. Muszáj elsajátítani az értelmes és kellően leíró linkszövegek megfogalmazását.

A következő képen a „Közérthető fogalmazás” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin valaki a laptopján gépel.

Előadó: A sima szövegeknél is nagyon fontos a közérthető fogalmazás. A weboldalakat különböző műveltségű, iskolázottságú, olvasási képességgel rendelkező ember olvashatja. A tartalomszerkesztőknek kell figyelni arra, hogy a szöveges tartalom minden felhasználó számára érthető legyen. Közérthető a fogalmazás, ha a felhasználó meg tudja találni, amire szüksége van, megérti, amit

talált, és fel tudja használni az információt a saját igényeinek kielégítésére. Ezen általános fogalmazási elvek mellett van néhány speciális szempont, amire különösképpen oda kell figyelni. Például a vak felhasználók számára nem lesznek érthetők azok a szöveges instrukciók, amelyek alapvetően a látványból indulnak ki. Mondjuk vizuális elhelyezkedésre, színre, formára, méretre utalnak. Ebből a szempontból problémás lehet például a „Kérjük, válasszon a bal oldali menüből” vagy „A piros időpontok már nem foglalhatók” mondat is. Ezeket az instrukciókat úgy kell átfogalmazni, hogy az adott komponens nevére is utaljunk, mert ha a név helyesen van definiálva, akkor képernyőolvasóval is elérhető. A fogalmazáskor érdemes arra is odafigyelni, hogy a szokatlan szavak vagy kifejezések, valamint a rövidítések valamilyen módon meg legyenek magyarázva, illetve ki legyenek fejtve.

A következő képen az „Idegen nyelvű szövegek” szöveg olvasható. Mellette egy rajzolt grafika látszik, amin egy világtérkép, és különböző nyelveken kiírt szavak vannak.

Előadó: Előfordulhat, hogy egy elsődlegesen magyar nyelvű weboldalon idegen nyelvű szövegrészek is szerepelnek. Például szó szerint idézünk egy külföldi embertől vagy tartalomból. Manapság már több képernyőolvasó program is képes arra, hogy ha az idegen nyelvű szöveg nyelve a kódban jelölve van, akkor a szöveget az adott nyelvnek megfelelő dialektussal olvassa fel. Ilyenkor a tartalszerkesztő feladata, hogy az idegen nyelvű szövegrész nyelvét beállítsa, feltéve, ha a tartalszerkesztő felület erre lehetőséget biztosít. Ez is jól szemlélteti azt a bevezetőben említett felelősségmegosztást, hogy a fejlesztők feladata a nyelvi definíció beállítási lehetőségének biztosítása, míg a tartalszerkesztőknek a beállítási lehetőség helyes használata.

A következő képen a „Táblázatok” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőképe látszik, amin egy táblázat van.

Előadó: A tartalszerkesztés nem csak a hagyományos szövegek, hanem a weboldalra szánt táblázatok szerkesztését is jelentheti. Egy akadálymentes táblázatnál nem elégséges a helyes vizuális formázás megvalósítása, hiszen vele párhuzamosan a táblázat képernyőolvasóval történő feldolgozhatóságáról is gondoskodni kell. Ennek módszerét is el kell sajátítani a tartalszerkesztőknek, és

itt is lényeges, hogy a tartalomszerkesztő felület ebben mennyi támogatást nyújt a számára.

A következő képen az „Audiovizuális tartalmak” szöveg olvasható. Mellette egy fotó van, amin egy videókamera keresőjén át egy női riportalany látszik.

Előadó: Klasszikusan tartalomszerkesztői feladat a képek, valamint a videó- és hanganyagok feltöltése és elhelyezése is. Mivel a képek és videók megtekintéséhez a látás elengedhetetlen, ezért, ha a felhasználó látási képessége tartósan vagy ideiglenesen korlátozott, akkor neki alternatív módon kell átadnunk a kép, illetve a videó információ tartalmát. E célra a szöveges alternatíva a legalkalmasabb, hiszen a kisegítő technikák a szöveget megjeleníthetik, felolvashatják, vagy akár Braille-kijelzőre is továbbíthatják. Teljesen egyértelmű, hogy a megfelelő szöveges alternatíva megfogalmazása és megadása szintén a tartalomszerkesztő munkatárs feladata. A weboldalon elhelyezett videók esetén alapkövetelmény a hallássérülteknek szóló feliratozás is. Ezt lehet, hogy a videó készítője már eleve megcsinálja, de az is elképzelhető, hogy erről is a tartalomszerkesztőnek kell gondoskodnia. Ugyanez a helyzet a hanganyagokkal, például a rádióriportokkal is, ahol a hanganyag olvasható átiratát is publikálni kell egy akadálymentes weboldalon.

A következő képen a „Letölthető dokumentumok” szöveg olvasható. Mellette egy PDF dokumentumikon van.

Előadó: A weboldal szerves részét alkotják a letölthető dokumentumok, például a különböző PDF és Word fájlok is. Értelemszerűen ezeknek a nem webes dokumentumoknak is akadálymentesnek kell lenniük, máskülönben a bennük található tartalom nem lesz hozzáférhető a felhasználók számára. Döntően a tartalomszerkesztő munkatársaknak kell gondoskodniuk arról is, hogy a weboldalra csak olyan letölthető dokumentumok kerüljenek fel, amelyek akadálymentesek.

A következő képen „Akadálymentes tartalomszerkesztés kompetenciáinak elsajátítása” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látható, ahol több ember ül egy asztal körül, és az asztalon laptopok, táblagépek és mobiltelefonok vannak.

Előadó: A tartalomszerkesztő munkatársaknak tehát mindenképpen tudatosítaniuk kell, hogy az akadálymentesség biztosítása az ő felelősségük is. Ehhez a meglévő tartalomszerkesztési tudásuk mellé biztosan el kell sajátítaniuk további kompetenciákat is, amire az egyik legjobb megoldás egy olyan továbbképzésen való részvétel, ami kifejezetten az akadálymentes tartalomszerkesztés témájával foglalkozik.

A videó záróképén a KIFÜ logója, és „A magyarországi digitalizáció szolgálatában” jelmondata látható.